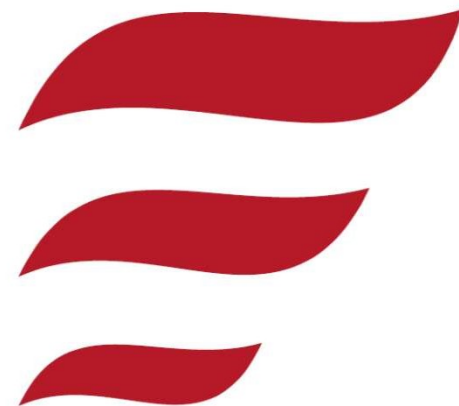

Barometr Innowacyjności. Program Operacyjny Inteligentny Rozwój

Raport on-going, wyniki I rundy badania

Wrzesień 2018

SPIS TREŚCI

1.	<u>Metodologia</u>	3
2.	<u>Charakterystyka beneficjentów i projektów</u>	5
3.	<u>Innowacyjność</u>	10
4.	<u>Konkurencyjność</u>	21
5.	<u>Zatrudnienie</u>	25
6.	<u>Umiędzynarodowienie</u>	29
7.	<u>Otoczenie administracyjne</u>	34
8.	<u>Dodatkowe informacje o badanych firmach</u>	38

Nazwa projektu: Barometr Innowacyjności

Metoda: badanie ilościowe

Technika: CAWI (Computer Assisted Web Interview)

Dobór próby: wyczerpujący (wszyscy beneficjenci)

Logika pomiaru: dwa pomiary; I – ankieta po podpisaniu umowy („fotografia” beneficjentów w momencie rozpoczęcia realizacji inwestycji), II – ankieta w rok po rozliczeniu projektów („fotografia” beneficjentów po zakończeniu inwestycji)

Analiza danych: różnica pomiędzy pomiar II i pomiar I = efekty projektu

Badanie terenowe było prowadzone w okresie 04.06-05.07.2018 r.

Wykonawca: MCN Institute Poland Sp. z o.o., Fundacja Idea Rozwoju, Idea Instytut Sp. z o.o., Exacto Sp. z o.o., Realizacja Sp. z o.o.

PODDZIAŁANIE	Pomiar początkowy - założenia	Pomiar końcowy - założenia	Pomiar początkowy - realizacja	Pomiar końcowy - realizacja	Pomiar początkowy - response rate	Pomiar końcowy - response rate
POIR.02.03.01	71		32		45%	
POIR.02.03.02	310	18	179	3	58%	17%
POIR.02.03.03	11 / 1084*		7		64%	
POIR.02.03.04	79	4	35	2	44%	50%
POIR.03.01.05	79	4	18		23%	0%
POIR.03.02.01	166		89		54%	
POIR.03.03.03	522		198		38%	
ŁĄCZNIE	1238	26	558	5	45%	19%

Źródło: Baza danych LSI, stan na 31.12.2017 r.

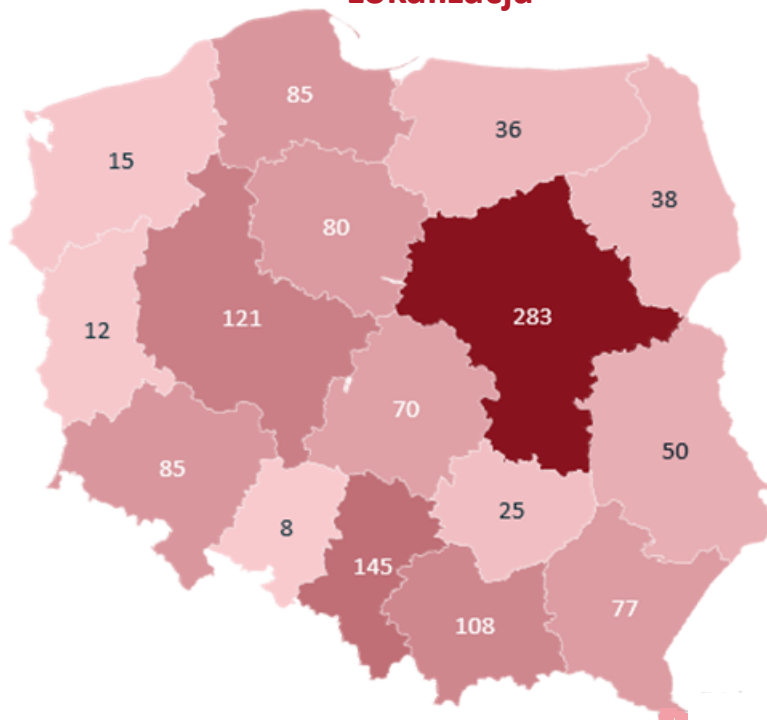
*W przypadku działania 02.03.03 podana liczebność dotyczy odpowiednio: beneficjentów (koordynatorów KKK) oraz ostatecznych odbiorców pomocy (członków KKK).

CHARAKTERYSTYKA BENEFICJENTÓW I PROJEKTÓW POIR

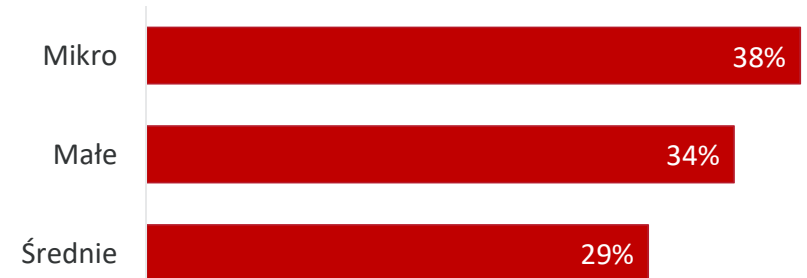
CHARAKTERYSTYKA BENEFICJENTÓW

Liczba firm z Mazowsza jest większa niż z dwóch kolejnych, najczęściej reprezentowanych województw łącznie (śląskie i wielkopolskie). 2/3 beneficjentów to firmy działające na rynku od co najmniej 6 lat. Większość to firmy mikro i małe.

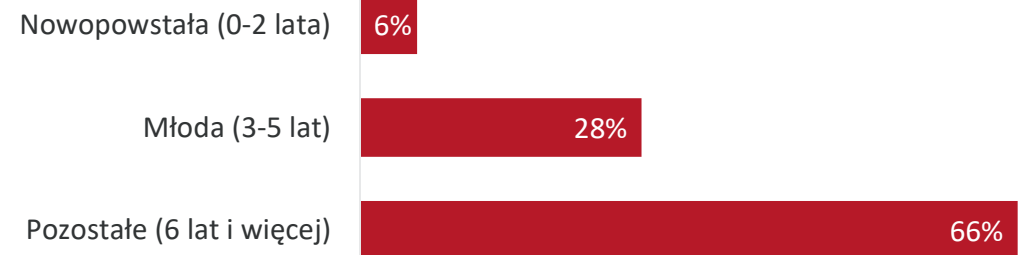
Lokalizacja

Wielkość firmy

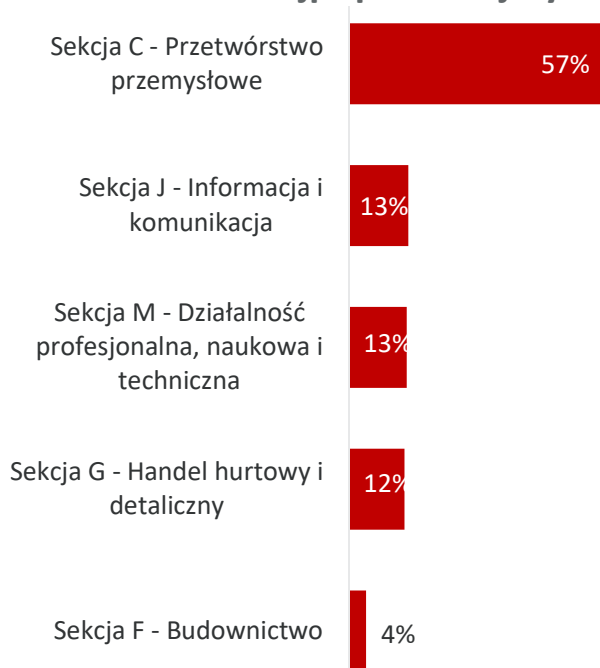

Wiek firmy

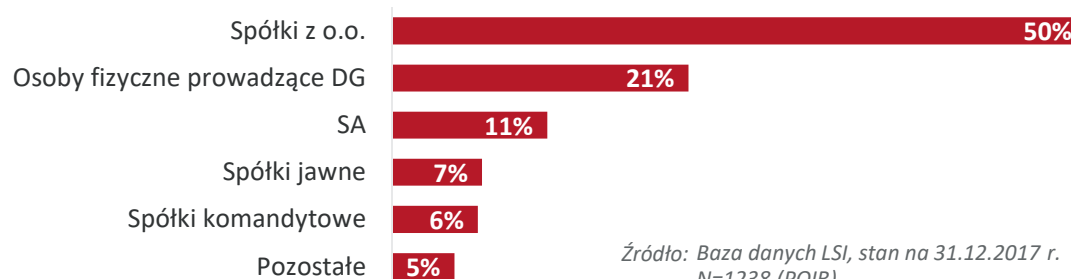
Typowa firma prowadzi działalność w formie spółki z o.o. i definiuje się jako wytwórca produktu finalnego, najczęściej w obszarze przetwórstwa przemysłowego.

Podstawowa działalność – Sekcja PKD 5 najpopularniejszych sekcji

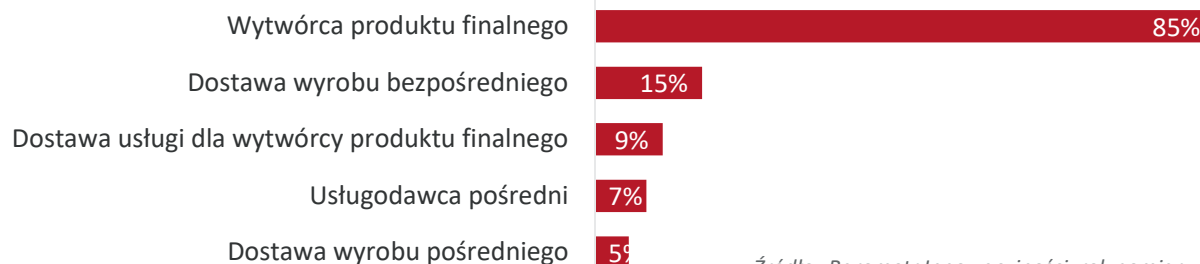
Źródło: Baza danych LSI, stan na 31.12.2017 r.
N=1238 (POIR)

Forma prawna działalności

Źródło: Baza danych LSI, stan na 31.12.2017 r.
N=1238 (POIR)

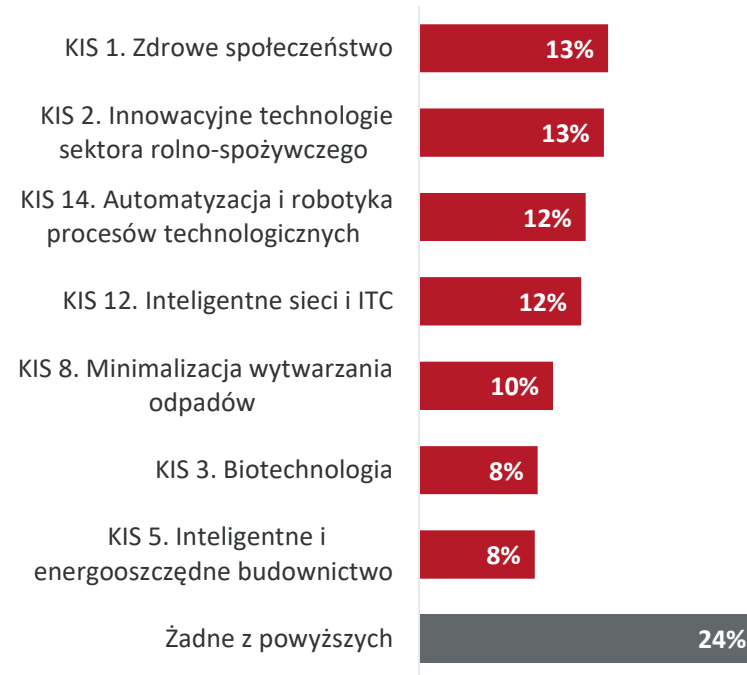
Miejsce w łańcuchu dostaw

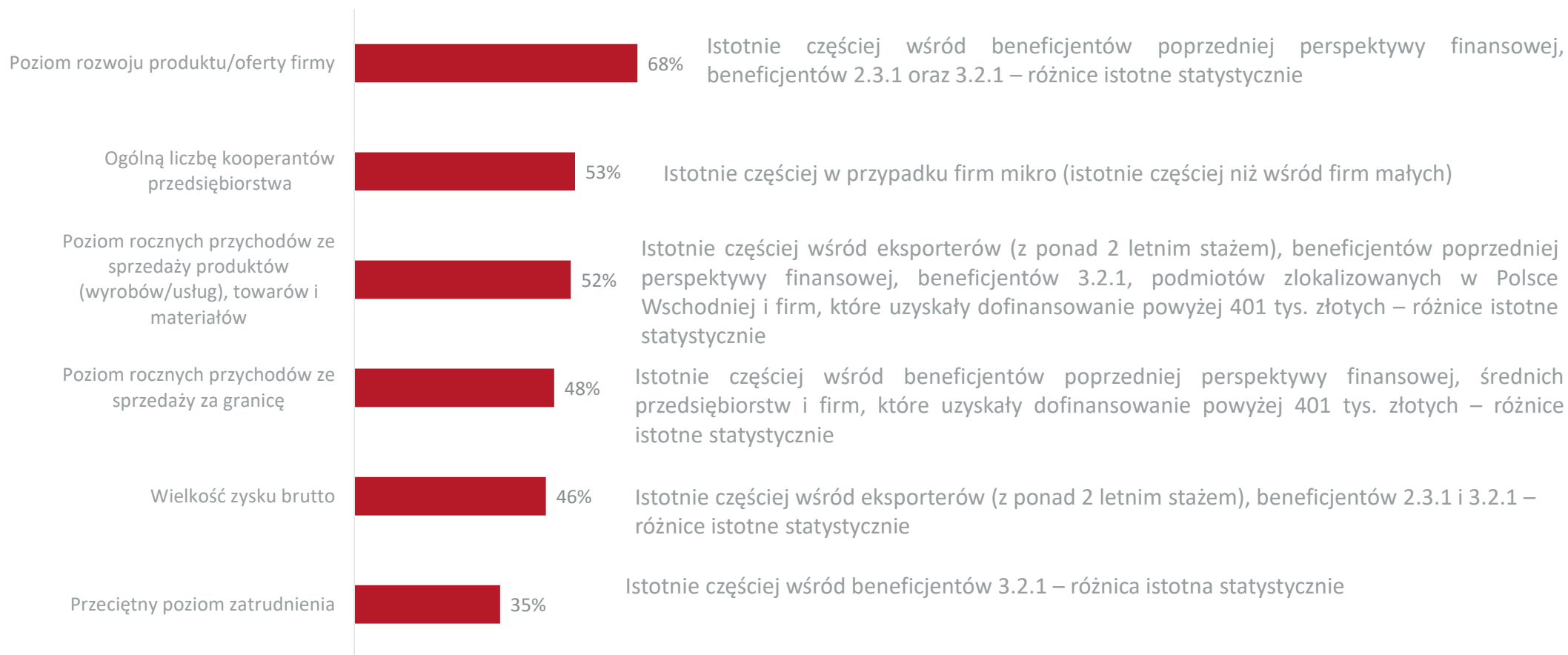
Źródło: Barometr Innowacyjności, rok pomiaru: 2018
Wszystkie działania POIR, n=558

Nie ma wyraźnej dominacji którejs z KIS w profilu działalności firm-beneficjentów POIR. Stosunkowo najliczniej jest reprezentowana KIS1 i KIS2.

7 najpopularniejszych
Krajowych Inteligentnych Specjalizacji
w które wpisuje się działalność firmy

CHARAKTERYSTYKA BENEFICJENTÓW – odsetek respondentów deklarujących obecny, pozytywny wpływ projektu na dany obszar

INNOWACYJNOŚĆ

Minimum 1 innowację planowało wprowadzić 82% firm

Innowacje w skali kraju – 57%

Innowacje w skali Europy – 31%

Innowacje w skali świata – 22%

W sumie planuje się wprowadzić 1466 innowacji (216 usług, 883 wyroby i 367 procesów)

Innowacje ewolucyjne – 52%

Innowacje zapożyczone – 21%

Innowacje przetomowe – 35%

Wyroby dóbr pośrednich – 22%

Wyroby dóbr finalnych – 59%

Odsetek respondentów,
którzy wśród swoich
innowacji mają
innowację danego typu

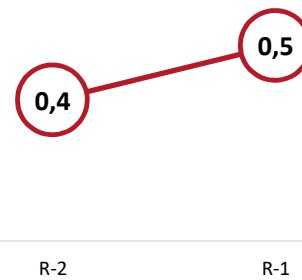
Odsetki nie sumują się do 100%, ponieważ część respondentów nie potrafiła oszacować charakteru planowanych innowacji

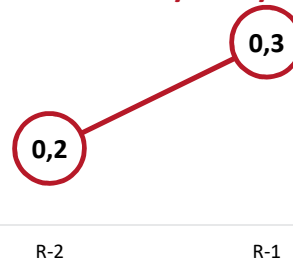
40% firm ma doświadczenia w zgłaszaniu wzorów przemysłowych lub użytkowych do UPRP (w przypadku 3.2.1 – 74%)

W całej prezentacji „r” oznacza rok złożenia wniosku o dofinansowanie. Odpowiednio, r-2 lub r-1 oznacza dwa lata lub rok przed rokiem złożenia wniosku.

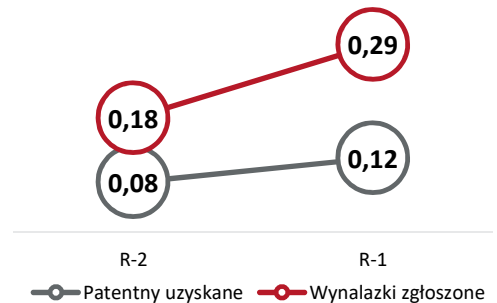
Średnia liczba zgłoszonych wzorów przemysłowych

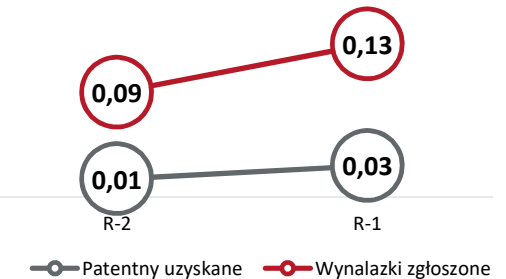
Średnia liczba zgłoszonych wzorów użytkowych

Średnia liczba zgłoszonych i uzyskanych patentów - patenty krajowe

Średnia liczba zgłoszonych i uzyskanych patentów - patenty zagraniczne

Własną infrastrukturę do prowadzenia prac B+R posiadało

32% firm

rok przed projektem

Przed projektem, nakłady na działalność

B+R zwiększyło **31% firm,**

zmniejszyło **17% firm**

Pozostawały bez zmian u **52% firm**

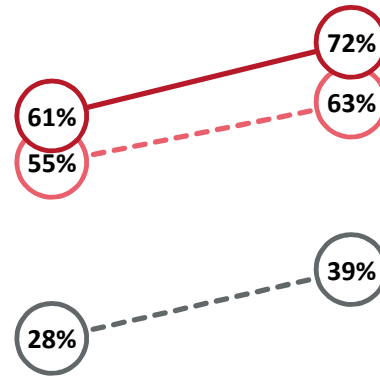
(rok przed projektem w stosunku do dwóch lat przed projektem)

Działy/ komórki odpowiedzialne za opracowywanie projektów innowacyjnych

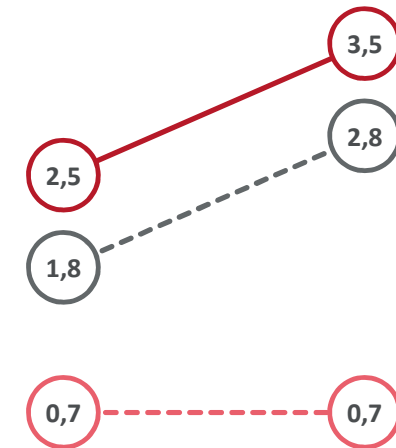
posiadało **35% firm**

przed projektem

Prowadzenie działalności B+R

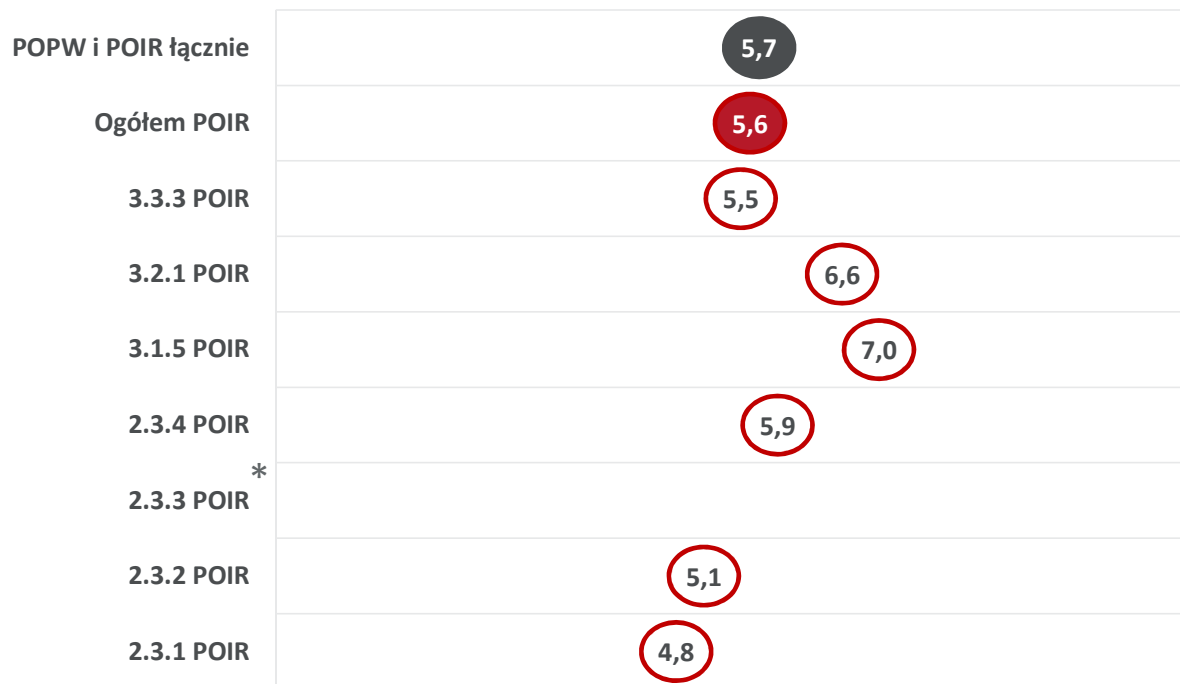
Nakłady na B+R [mln PLN] - średnia

- Wewnętrzna działalność B+R
- Zewnętrzna działalność B+R
- Działalność na B+R (wewnętrzna lub zewnętrzna)

- Wewnętrzne nakłady na B+R
- Zewnętrzne nakłady na B+R
- Łączne nakłady na B+R

Syntetyczny wskaźnik INNOWACYJNOŚCI dla poszczególnych Działań/Poddziałań POIR

* Zbyt mała liczba respondentów

Jak czytać wskaźnik?

Wskaźnik syntetyczny innowacyjności powstał jako ważona średnia następujących składowych:

Zasięg innowacji – wartość wskaźnika jest tym większa, im zasięg innowacji (krajowy, europejski lub światowy) jest szerszy,

Charakter innowacji – wartość wskaźnika jest tym większa, im częściej innowacja zmienia status quo (najmniej innowacje ewolucyjne, w większym stopniu zapożyczone, w największym stopniu przełomowe),

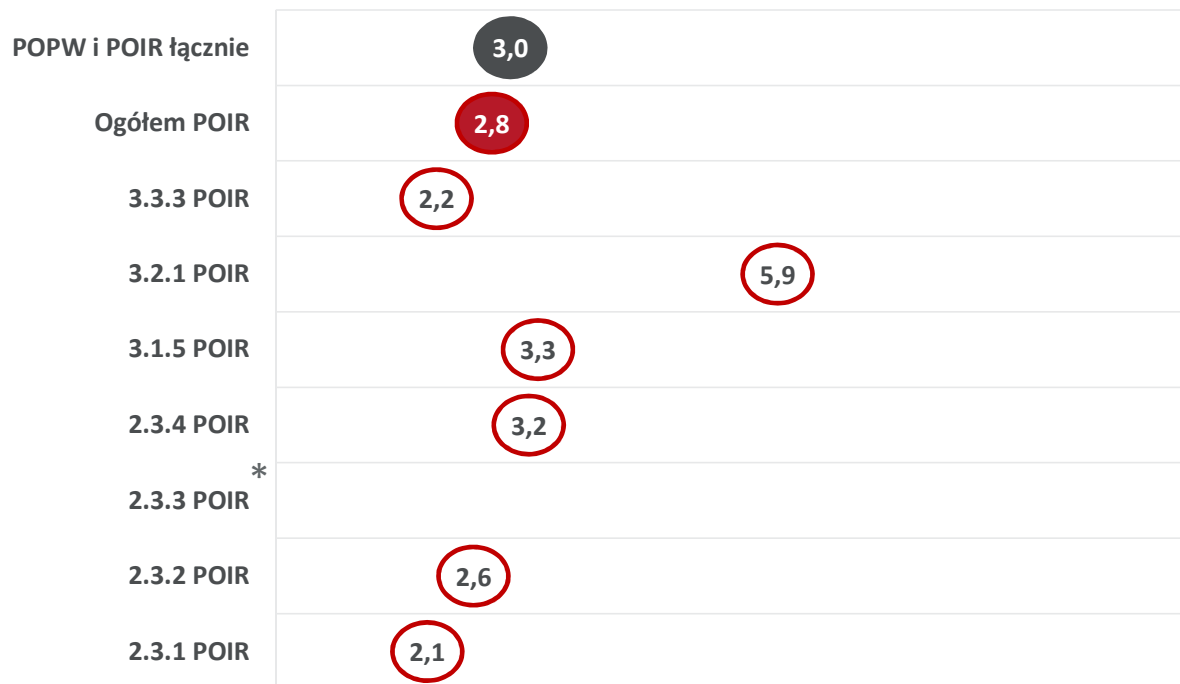
Dobra finalne – wartość wskaźnika jest większa, jeśli firma planowała wprowadzenie nowych wyrobów w postaci dóbr finalnych,

Strategiczne zarządzanie innowacjami – wartość wskaźnika jest większa, jeśli firma posiada (spisaną lub nie) strategię wdrażania innowacji w firmie.

Wskaźnik przyjmuje maksymalną wartość 10, jeśli firma planowała innowacje o zasięgu światowym i przełomowym charakterze, planowała wprowadzenie nowych wyrobów w postaci dóbr finalnych oraz posiada strategię zarządzania innowacji w firmie.

Minimalną wartość wskaźnika (0) otrzymują firmy, które nie planują żadnej z powyżej opisanych innowacji oraz nie mają strategii wdrażania innowacji.

Wskaźnik ZASIĘGU INNOWACJI dla poszczególnych Działań/Poddziałań POIR

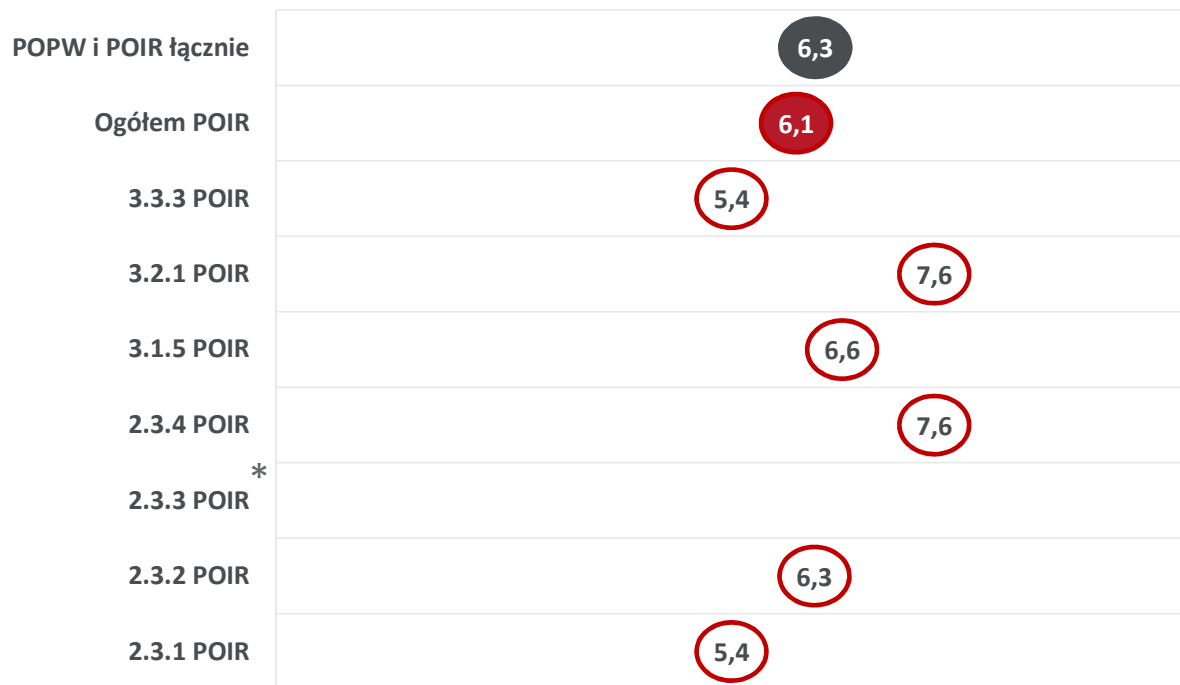
* Zbyt mała liczba respondentów

Jak czytać wskaźnik?

Wskaźnik powstał jako ważona średnia zasięgu innowacji (krajowego, europejskiego, światowego). Wartość wskaźnika jest tym większa, im zasięg innowacji jest szerszy. Ocenę 10 otrzymują firmy, które planowały innowacje o zasięgu światowym. Firmy planujące innowacje o zasięgu europejskim otrzymują 5 punktu. Firmy, w przypadku których największy zasięg innowacji to zasięg krajowy, otrzymują 1,5 punktu.

Warto przy tym pamiętać o porządkowym charakterze skali zasięgu innowacji. Innowacja o w skali świata ma zarazem zasięg europejski i krajowy, zaś innowacja o skali europejskiej jest z definicji innowacją o zasięgu krajowym. Dlatego np. innowatorzy w skali świata otrzymują dodatkową liczbę punktów z uwagi na fakt, że ich innowacje mają zarazem skalę europejską i krajową. To dodatkowo premiuje najbardziej innowacyjne przedsięwzięcia podejmowane przez beneficjentów POIR.

Wskaźnik CHARAKTERU INNOWACJI dla poszczególnych Działań/Poddziałań POIR

* Zbyt mała liczba respondentów

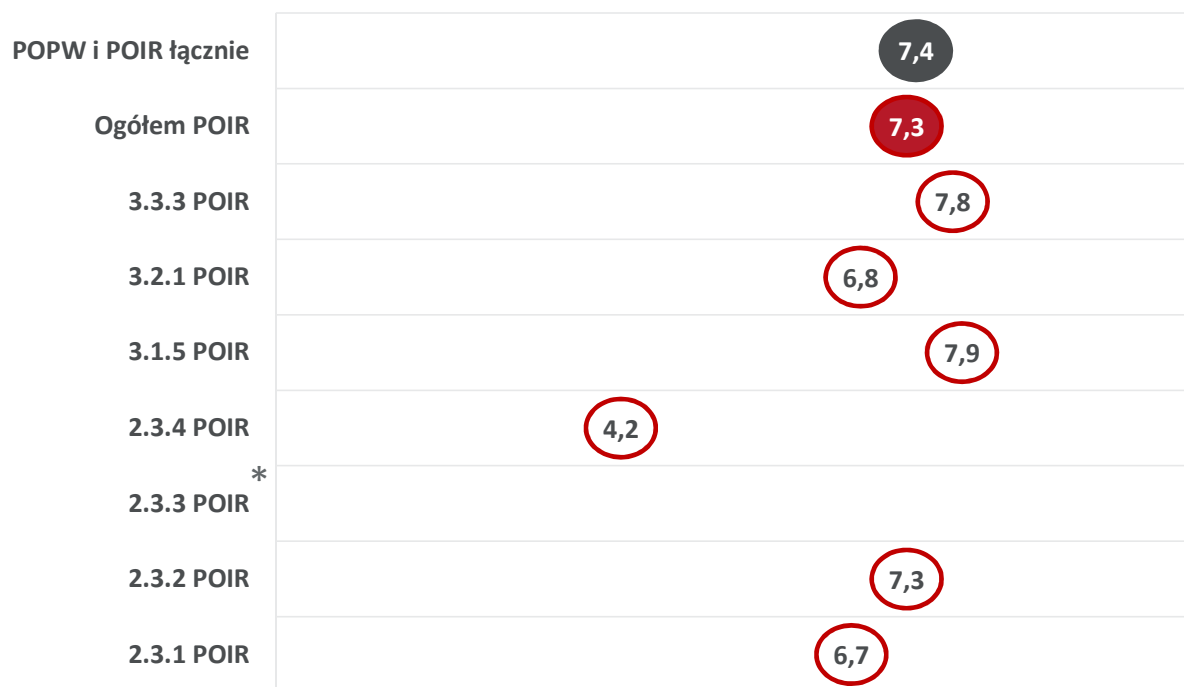
Jak czytać wskaźnik?

Wskaźnik powstał jako ważona średnia charakteru innowacji (ewolucyjnego, zapożyczonego lub przełomowego).

Wartość wskaźnika jest tym większa, im bardziej charakter innowacji zmienia status quo.

Ocenę 10 otrzymują firmy, które planowały innowacje o charakterze przełomowym. Firmy planujące innowacje o charakterze zapożyczonym otrzymują 5 punktu. Firmy, w przypadku których innowacje mają charakter ewolucyjny otrzymują 1,5 punktu.

Wskaźnik DÓBR FINALNYCH dla poszczególnych Działań/Poddziałań POIR

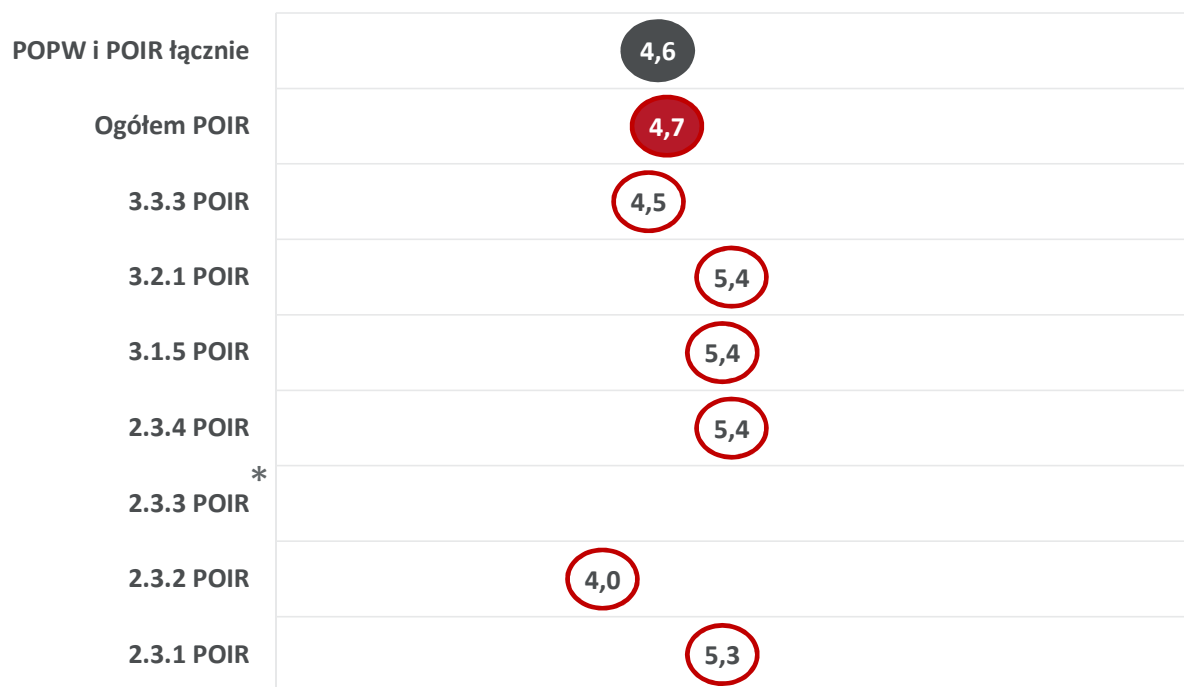
* Zbyt mała liczba respondentów

Jak czytać wskaźnik?

Wskaźnik powstał jako średnia odsetka dóbr finalnych wśród planowanych przez firmę innowacji produktowych.

Wskaźnik nie bierze pod uwagę liczby planowanych innowacji produktowych będących dobrami finalnymi, a jedynie ich odsetek wśród wszystkich planowanych innowacji produktowych.

Wskaźnik STRATEGICZNEGO ZARZĄDZANIA INNOWACJAMI dla poszczególnych Działań/Poddziałań POIR

* Zbyt mała liczba respondentów

Jak czytać wskaźnik?

Wskaźnik powstał jako ważona średnia odsetka firm deklarujących posiadanie strategii wdrażania innowacji w firmie. Przyjmuje wartości od 0 do 10. Jeśli firma deklaruje posiadanie takiej strategii w formie spisanej, otrzymuje 10. Jeśli strategia istnieje, ale nie została spisana, firma otrzymuje 5. Jeśli strategia nie istnieje, firma otrzymuje 0.

Podsumowanie danych w obszarze INNOWACYJNOŚĆ

- ➔ Zdecydowana większość beneficjentów planuje w ramach projektu prowadzenie co najmniej 1 innowacji. Najczęściej wprowadzenie innowacji deklarują beneficjenci 3.2.1 i 2.3.2 – w porównaniu do innych poddziałań różnica jest istotna statystycznie.
- ➔ Co trzecia z innowacji ma mieć charakter innowacji w skali europejskiej, a co piąta – w skali świata (zwłaszcza beneficjenci 3.2.1). 35% ogółu respondentów określa przynajmniej jedną z planowanych w projekcie innowacji mianem przełomowych (przede wszystkim beneficjenci 2.3.4 i 3.2.1 – w porównaniu do innych poddziałań różnice są istotne statystycznie).
- ➔ Przełomowy charakter i światowy zasięg planowanych innowacji częściej deklarują:
 - ➔ Firmy będące członkami Krajowych Klastrow Kluczowych (14% wszystkich beneficjentów POIR),
 - ➔ Beneficjenci, którzy otrzymali dofinansowanie na poziomie co najmniej 750 tys. złotych.

Podsumowanie danych w obszarze INNOWACYJNOŚĆ

- ➔ Skala zgłaszania wzorów przemysłowych czy użytkowych, a także wynalazków – jakkolwiek nieznacznie rośnie w latach poprzedzających realizację projektu – jest bardzo niska. Średnio więcej niż 1 wynalazek zgłaszają do patentowania tylko beneficjenci 2.3.4 i 3.2.1 (w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o dofinansowanie).
- ➔ W roku poprzedzającym realizację projektu zwiększa się (w stosunku do roku poprzedniego) aktywność badanych firm w sferze B+R, a także zwiększają się nakłady na badania i rozwój prowadzone wewnątrz organizacji (najczęściej wśród beneficjentów 3.2.1 i 2.3.4).
- ➔ Dwie trzecie firm posiada zaplecze (maszyny, urządzenia) do prowadzenia prac B+R (najczęściej beneficjenci 2.3.4 oraz 3.2.1), a co trzecia firma ma własną infrastrukturę (osobne budynki, lokale) do prowadzenia tego typu prac (w przypadku 2.3.4 – prawie 100% firm).

KONKURENCYJNOŚĆ

NA ROK PRZED ROZPOCZĘCIEM PROJEKTU

Średnia przychodów beneficjenta wyniosła:
14,5 mln PLN

83% firm, które osiągały przychody
wygenerowało **zysk netto** (średnio na
poziomie **7%**)

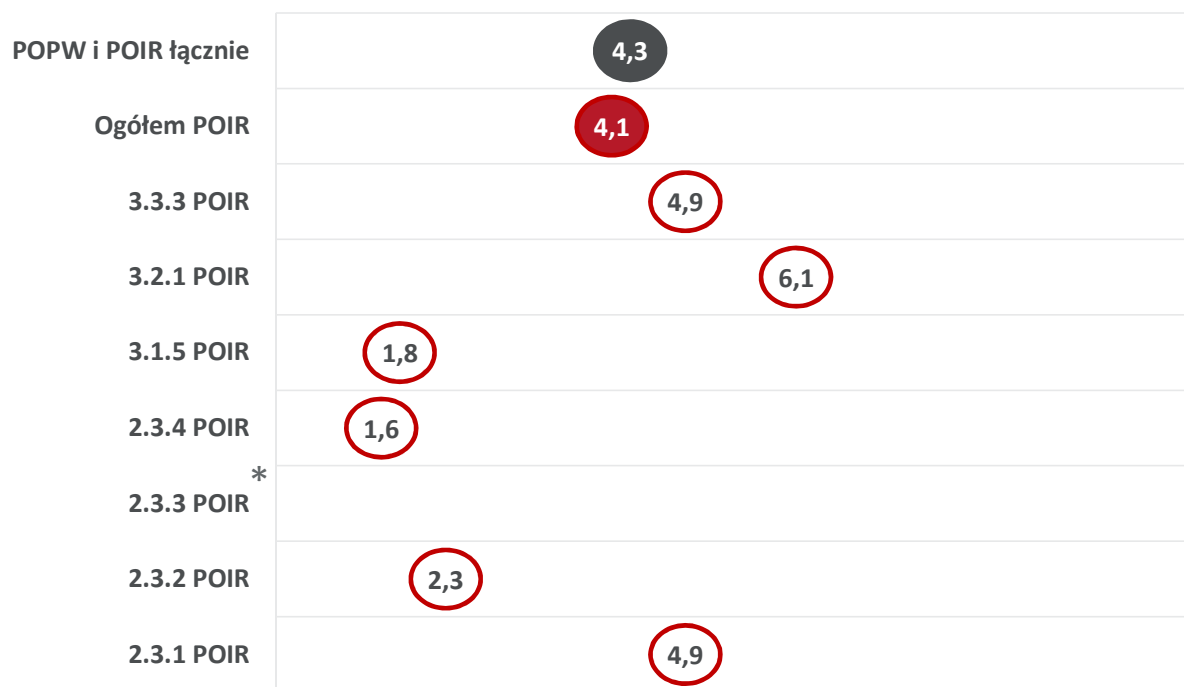
W TRAKCIE REALIZACJI PROJEKTU

53% uważa że projekt ma **pozytywny wpływ na
poziom rocznych przychodów,**
20% wskazało **brak wpływu,**
a **0,5%** **negatywny wpływ**

46% uważa że projekt ma **pozytywny wpływ na
poziom zysku,**
16% wskazało **brak wpływu,**
a **6%** **negatywny wpływ**

Pozostali respondenci wskazali odpowiedź „Trudno powiedzieć”

Syntetyczny wskaźnik KONKURENCYJNOŚCI dla poszczególnych Działań/Poddziałań POIR

* Zbyt mała liczba respondentów

Jak czytać wskaźnik?

Wskaźnik syntetyczny konkurencyjności powstał jako średnia następujących składowych:

- Odsetek firm deklarujących, że realizacja projektu ma korzystny wpływ na poziom rocznych przychodów ze sprzedaży produktów (wyrobów/usług), towarów i materiałów,
- Odsetek firm deklarujących, że realizacja projektu ma korzystny wpływ na wielkość zysku brutto.

Wskaźnik przyjmuje maksymalną wartość 10, jeśli firma ocenia, że realizacja projektu ma korzystny wpływ na oba te wskaźniki, 5, jeśli na jeden z nich i 0, jeśli na żaden.

Podsumowanie danych w obszarze **KONKURENCYJNOŚĆ**

- ➔ W pomiarze początkowym ustalono wartości podstawowych wskaźników opisujących sytuację ekonomiczną firmy dla roku poprzedzającego podpisanie umowy o dofinansowanie. Uzyskany obraz ma charakter statyczny, na tym etapie badania nie ma jeszcze możliwości zaobserwowania dynamiki wskaźników ekonomicznych firm.
- ➔ W roku poprzedzającym podpisanie umowy, beneficjenci średnio uzyskiwali przychód na poziomie 14,5 mln złotych (beneficjenci 3.2.1 około trzykrotnie większy). 83% spośród firm uzyskujących przychód, zrealizowało w tym roku zysk, co jest wartością zbliżoną do ogółu podmiotów gospodarki narodowej wg GUS (łącznie z firmami dużymi).
- ➔ Około połowy firm już w trakcie realizacji projektu odnotowuje (subiektywnie) korzystny wpływ projektu na przychody i poziom zysku brutto (zwłaszcza beneficjenci 3.3.3, 2.3.1, 3.2.1).

ZATRUDNIENIE

Średni poziom zatrudnienia w roku rozpoczęcia projektu wynosi: **42 osób** (39% kobiet), w tym 90% osób na pełnym etacie

Średnia liczba osób, z którymi podpisano **nowe umowy cywilnoprawne** wynosi **1,5 osób** (brak zmian r/r)

Średnia liczba osób **zatrudnionych w działalności B+R** wynosi **0,8 osób** (bez zmian w stos. do roku poprzedniego)

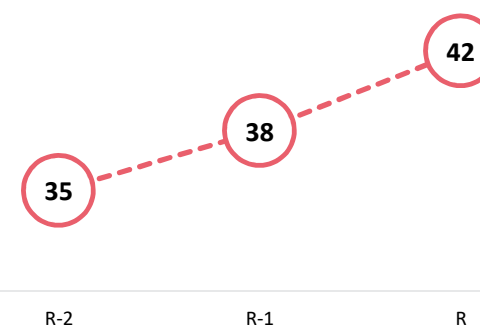
35% firm uważa, że realizacja projektu przekłada się na **wzrost zatrudnienia**, **34%** uważa, że projekt **nie ma wpływu na zatrudnienie**

Zmiana zatrudnienia (w roku projektu w stosunku do roku poprzedzającego)

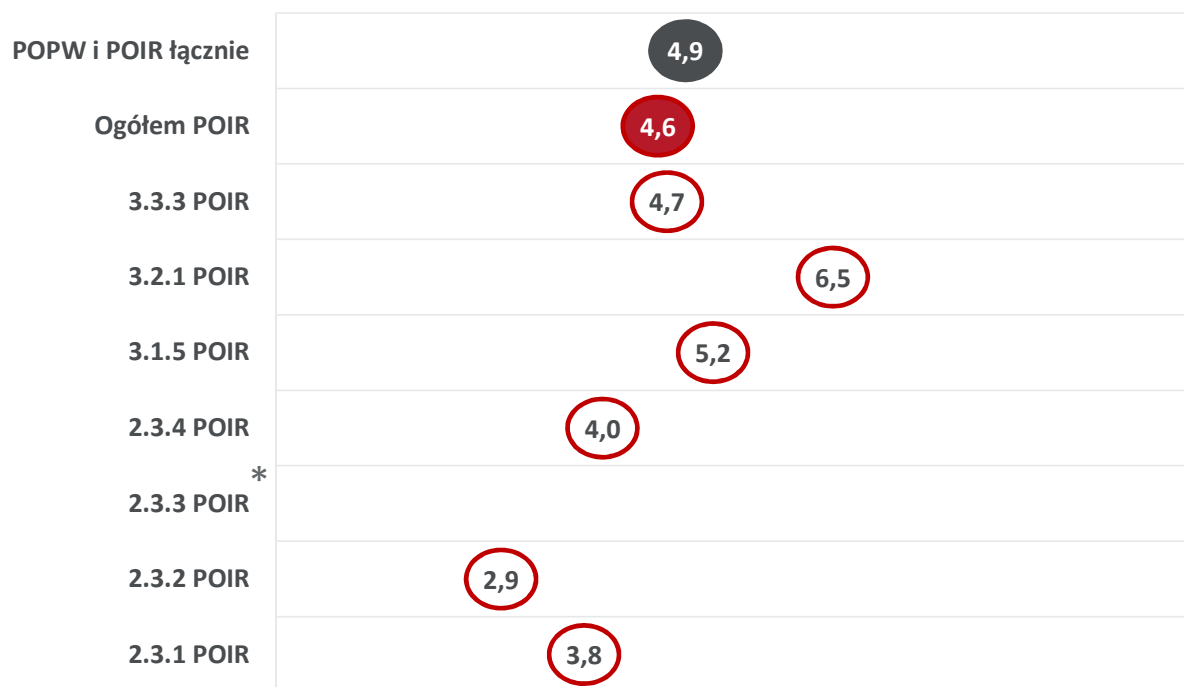
- % firm zwiększających zatrudnienie
- % firm utrzymujących stały poziom zatrudnienia
- % firm zmniejszających zatrudnieni

Średnia liczba osób zatrudnionych w poszczególnych latach

Źródło: Barometr Innowacyjności, rok pomiaru: 2018
Wszystkie działania POIR, n=558

Syntetyczny wskaźnik ZATRUDNIENIA dla poszczególnych Działań/Poddziałań POIR

* Zbyt mała liczba respondentów

Jak czytać wskaźnik?

Wskaźnik syntetyczny zatrudnienia powstał jako średnia następujących składowych:

- Odsetek firm zwiększających zatrudnienie w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o dofinansowanie.
- Odsetek firm oceniających, że realizacja projektu powoduje wzrost zatrudnienia.

Wskaźnik przyjmuje maksymalną wartość 10, jeśli firma zarówno zwiększała zatrudnienie, jak i przypisywała ten wzrost realizacji projektu, wartość 5, jeśli wystąpił jeden z tych warunków, zaś 0, jeśli nie wystąpił żaden.

Podsumowanie danych w obszarze ZATRUDNIENIE

- ➔ Firmy badanych beneficjentów zatrudniają średnio 42 osoby (średnio najwięcej w 3.2.1 – 103 osoby, najmniej 2.3.3 – 9 osób).
- ➔ Ponad połowa (56%) w roku podpisania umowy o dofinansowanie zwiększała zatrudnienie w porównaniu z rokiem poprzednim (średnio o 10%).
- ➔ Wzrost zatrudnienia deklarują przede wszystkim firmy małe i średnie, należące lub współpracujące z KKK, a także eksporterzy (zwłaszcza będący firmami małymi lub średnimi – różnice istotne statystycznie).
- ➔ Nie zmienia się za to – i pozostaje na niewielkim poziomie, 0,8 – odsetek osób zatrudnionych w działalności B+R. Wśród firm posiadających własną infrastrukturę do prac B+R, średnia liczba osób zatrudnionych w działalności B+R wynosi 1,5.
- ➔ Co trzeci beneficjent deklaruje, że realizowany projekt ma wpływ na zwiększenie zatrudnienia (w przypadku 3.2.1 nawet 2/3 respondentów), podobny odsetek badanych sądzi, że projekt nie przekłada się na wzrost czy zmniejszenie zatrudnienia.

UMIĘDZYNARODOWIENIE

Procent firm sprzedających na rynki zagraniczne

73% firm

Eksporтеры pochodzą najczęściej z województwa:

**mazowieckiego (19%), śląskiego (11%)
i małopolskiego (11%)**

Dominującymi sekcjami PKD wśród eksporterów
są: **Sekcja C (63%) i Sekcja G (11%)**

Średnia długość istnienia firmy

12 lat | **11 lat**
eksporterzy | ogółem

Średni poziom zatrudnienia

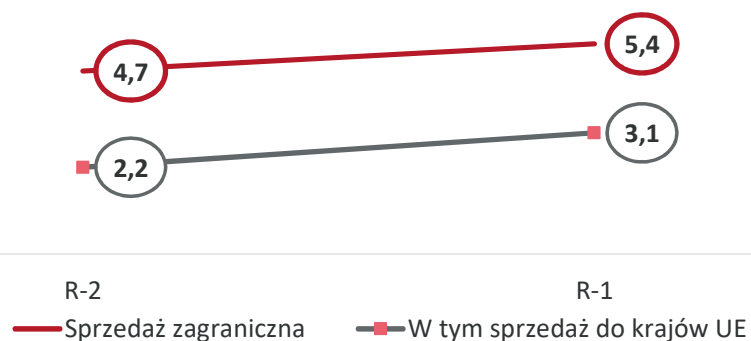
51 pracowników | **42 pracowników**
eksporterzy | ogółem

Średni czas prowadzenia
działalności na rynkach
zagranicznych **8 lat**

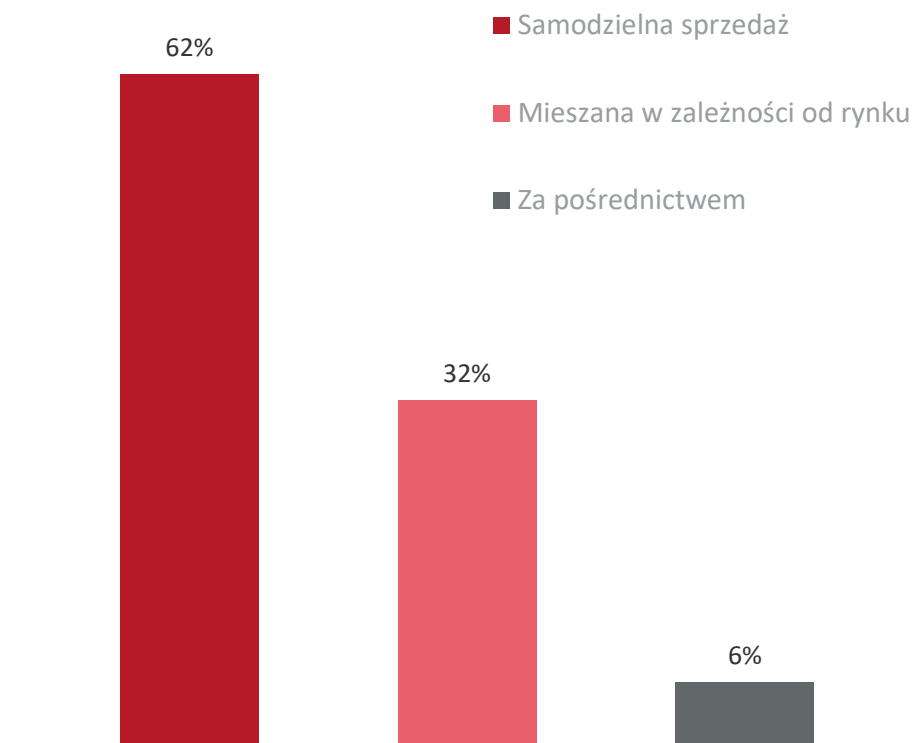
Średnia liczba krajów, do których prowadzono sprzedaż

12
przed projektem

Średnia wartość przychodów ze sprzedaży na firmę (eksportu) produktów (wyrobów lub usług) na rynki zagraniczne (w mln zł.)

Sposób sprzedaży na rynki zagraniczne

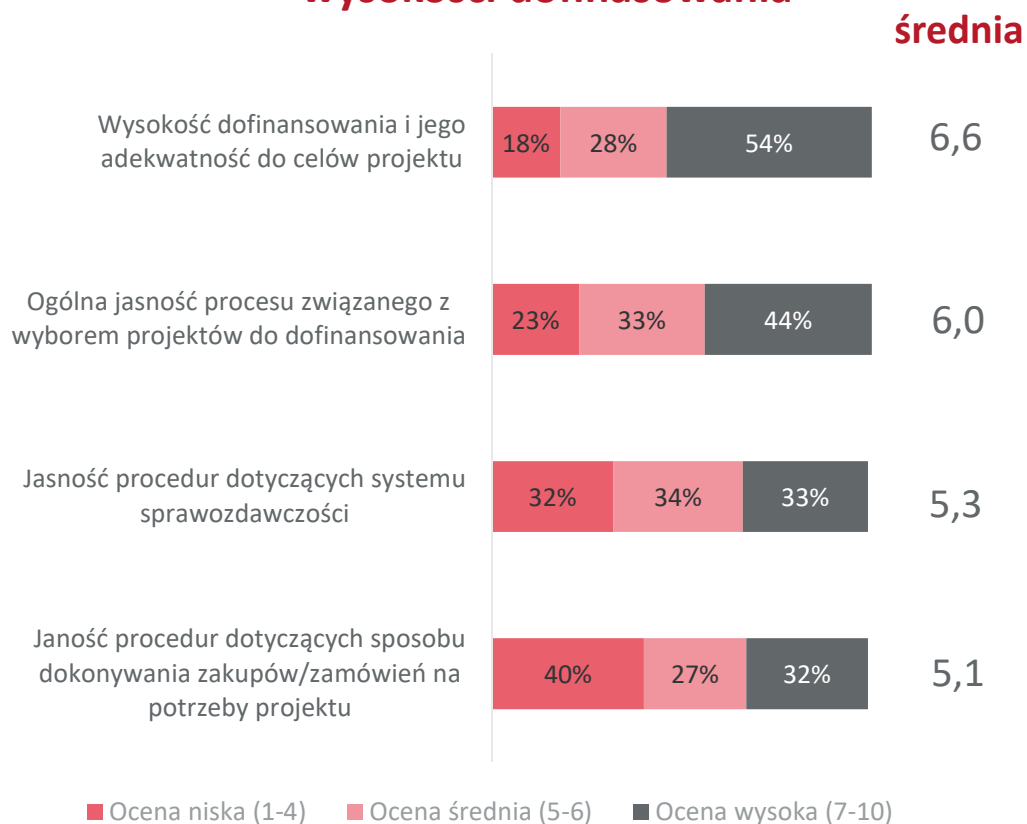

Podsumowanie danych w obszarze EKSPORT I UMIĘDZYNARODOWIENIE

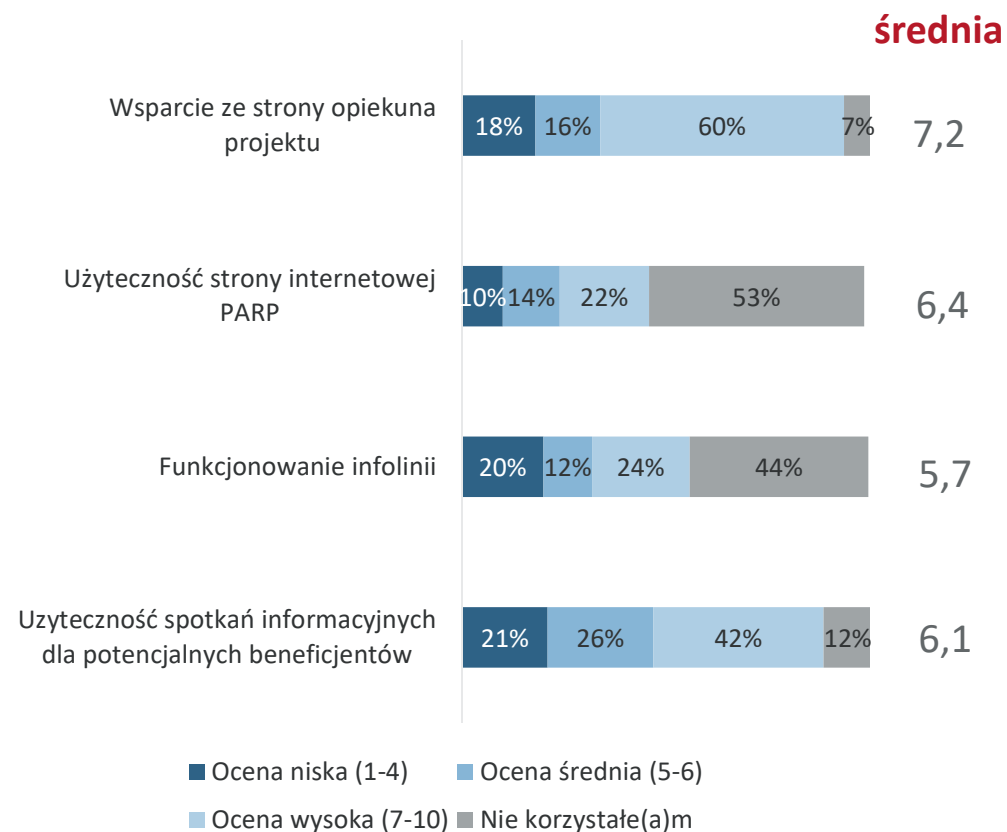
- ➔ Aż $\frac{3}{4}$ badanych firm osiągało przychody ze sprzedaży na eksport w dwóch latach poprzedzających podpisanie umowy o dofinansowanie z POIR (w przypadku 3.3.3 jest to 90%, a jeśli są to dodatkowo firmy średnie – 100%).
- ➔ Odsetek eksporterów jest wyraźnie większy w grupie przedsiębiorców, którzy uzyskali dofinansowanie > 400 tys. złotych (81% wobec 64% wśród firm o mniejszym dofinansowaniu - różnica istotna statystycznie). Rośnie także w każdym kolejnym przedziale wielkości zatrudnienia firmy (mikro – 57%, małe – 66%, średnie – 89%; różnica istotna statystycznie).
- ➔ Eksporterzy w POIR to przede wszystkim firmy z sektora przetwórstwa przemysłowego i handlu.
- ➔ Przed rozpoczęciem realizacji projektu przychody z eksportu rosły rok do roku. W rok przed podpisaniem umowy o dofinansowanie stanowiły ok. 1/3 całości przychodów beneficjentów.

OTOCZENIE ADMINISTRACYJNE

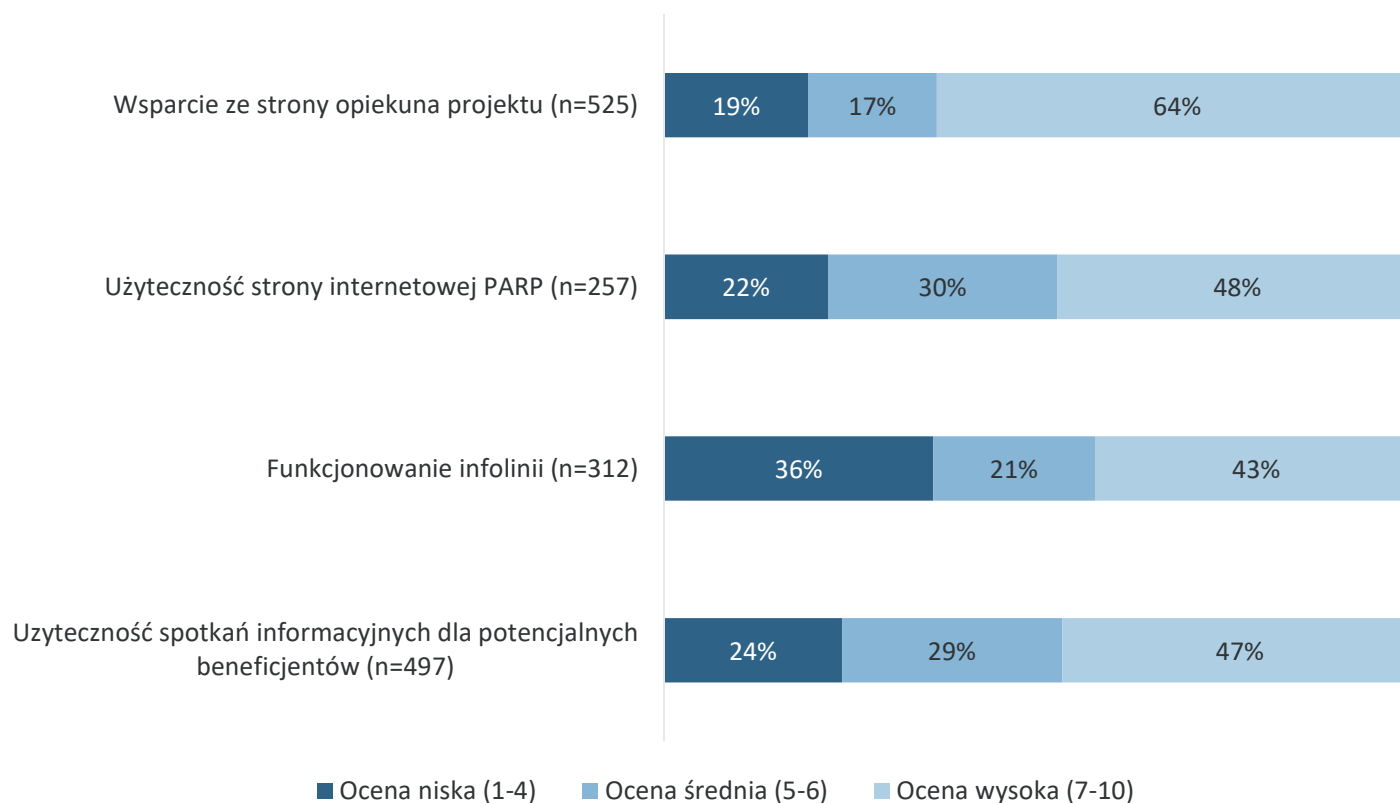
Ocena procesu, procedur oraz wysokości dofinansowania

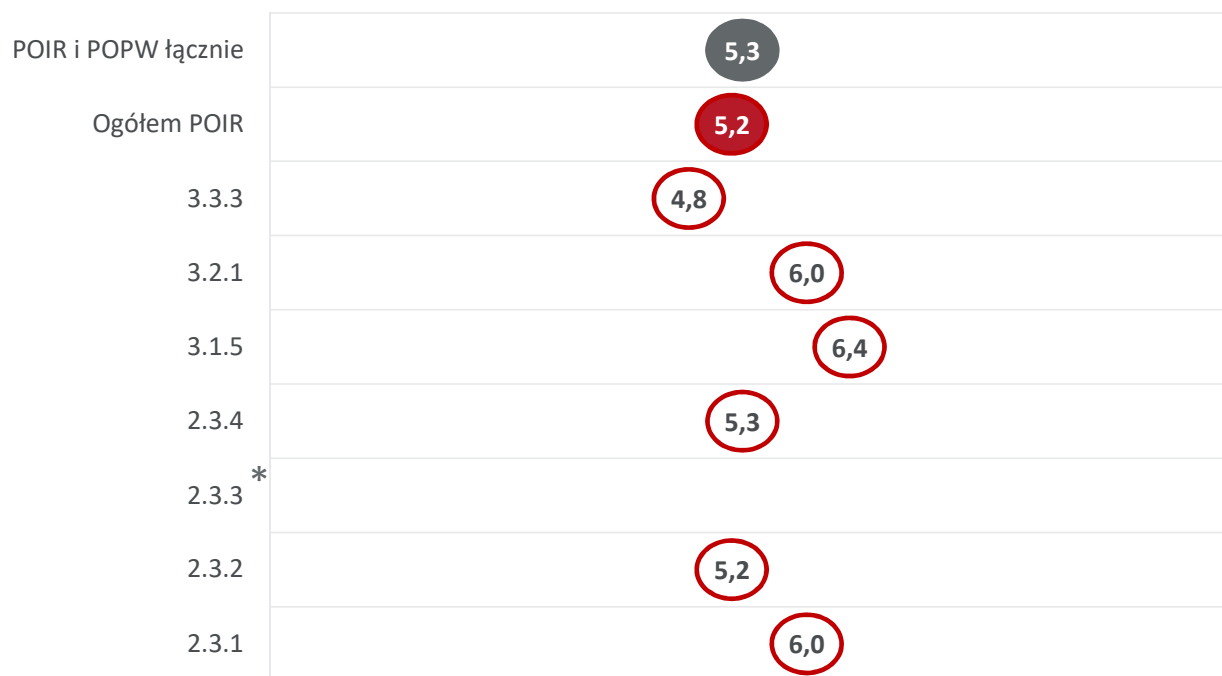
Ocena poszczególnych zadań

Ocena poszczególnych zadań – po usunięciu z podstawy % podmiotów, które nie korzystały z poszczególnych form wsparcia administracyjnego

Syntetyczny wskaźnik dla poszczególnych Działań/Poddziałań POIR

Jak czytać wskaźnik?

Wskaźnik syntetyczny oceny systemu wdrażania POIR uśrednia szczegółowe oceny systemu (procesu, procedur i dofinansowania), dokonywane na skali od 1 do 10.

* Zbyt mała liczba respondentów

Podsumowanie danych w obszarze OTOCZENIE ADMINISTRACYJNE

OCENA PROCESU, PROCEDUR I DOFINANSOWANIA

- ➔ Najczęściej występują oceny stosunkowo niskie, zwłaszcza w odniesieniu do jasności procedur zakupu dóbr i usług na potrzeby projektu oraz jasności systemu sprawozdawczości. Najbardziej krytyczni są beneficjenci 3.3.3 POIR.

OCENA DZIAŁALNOŚCI PARP

- ➔ Najlepiej oceniono wsparcie ze strony opiekuna projektu oraz użyteczność strony internetowej (PARP), gorzej użyteczność spotkań informacyjnych oraz funkcjonowanie infolinii.

DODATKOWE INFORMACJE O BADANYCH FIRMACH

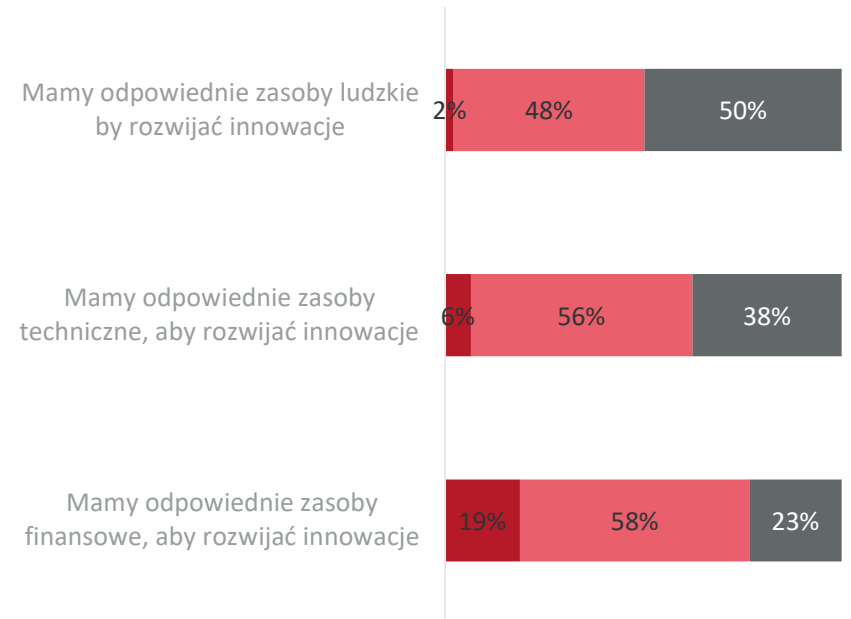
Odsetek firm posiadających strategię obejmującą m.in. kwestie wdrażania innowacji

78%, w tym 13% spisana strategię

Najmocniejszą stroną badanych przedsiębiorstw jest posiadanie odpowiednich zasobów ludzkich (by rozwijać innowacje).

Najstabszą, posiadanie odpowiednich zasobów finansowych.

Brak odpowiednich zasobów finansowych dotyka przede wszystkim firmy mikro (26%).

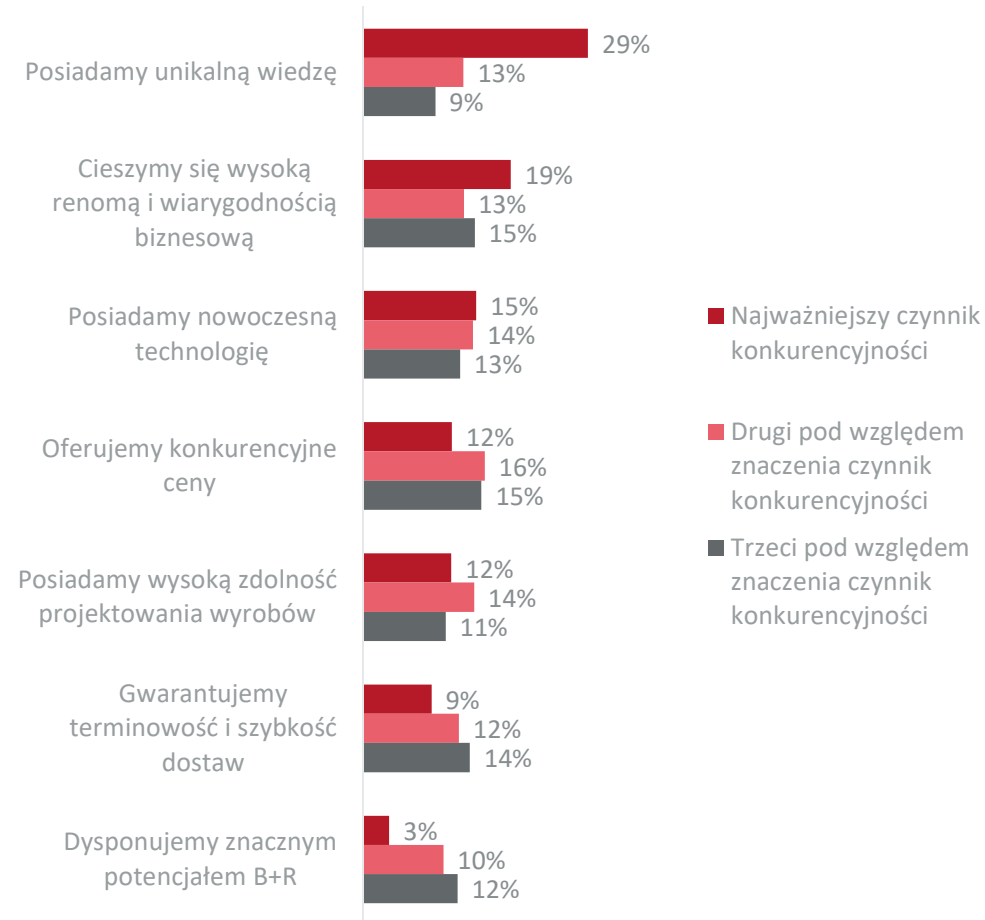

- Nie zgadzam się
- Częściowo nie zgadzam się / częściowo zgadzam się
- Zgadzam się

Unikalna wiedza, to najczęściej deklarowane (jako najważniejsze) źródło konkurencyjności badanych firm.

Drugim pod względem znaczenia dla konkurencyjności czynnikiem jest odpowiednia cena.

Jednocześnie cena oraz posiadanie odpowiedniej wiarygodności biznesowej są czynnikami, które dla części przedsiębiorców stanowią trzeci z najważniejszych czynników ich konkurencyjności.

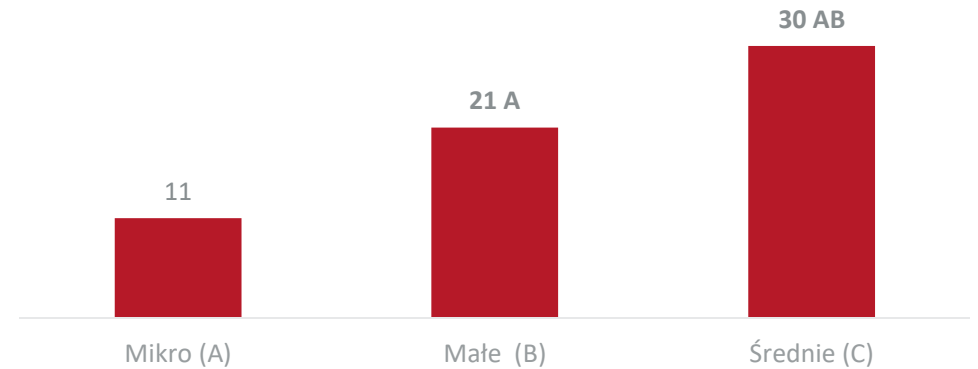

Średnio badane przedsiębiorstwo współpracuje z
20 kontrahentami, w tym z 6 z zagranicy.

Mediana liczby kontrahentów wynosi jednak 4, co oznacza, że wśród beneficjentów istnieje podział na względnie nieliczną grupę firm, które współpracują z dużą liczbą kontrahentów i relatywnie dużą liczbę firm, które współpracują z małą liczbą kontrahentów.

Liczba kontrahentów rośnie wraz z wielkością przedsiębiorstwa.

Średnia liczba kontrahentów

Pogrubioną czcionką wyróżniono różnice istotne statystycznie.

Badani przedsiębiorcy z optymizmem patrzą w przyszłość.

- 60% z nich spodziewa się poprawy koniunktury w najbliższych 12 miesiącach (w tym 20% oczekuje, że będzie ona znaczna),
- 23% oczekuje stabilizacji,
- a jedynie 6% oczekuje negatywnych zmian na rynku, na którym działają.

Największy optymizm obserwujemy w grupie firm mikro (68% spodziewa się poprawy koniunktury, małe – 56%, średnie 53%).

Pesymistów najczęściej spotykamy w grupie firm średniej wielkości (10% - różnica istotna statystycznie, 6% małe, 3% mikro).

WSPÓŁPRACA Z INNYMI PODMIOTAMI (OKRES OSTATNICH 12 MIESIĘCY)

